

The BRITISH ESPERANTIST.

THE OFFICIAL ORGAN OF THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION.

VOL^o XIII. N-RO 155.

NOVEMBRO, 1917.

PREZO 3 PENCOJ.

KOSTO DE ABONO.—*En Granda Britujo*, afrankite: por unu jaro, 3 ŝilingoj; unu numero, 3 pencoj.

Eksterlande, afrankite: por unu jaro, \$0.75, fr.4.50; laŭ internacia mono, Sm.1.50.

Abonoj estas akceptataj ĉe la komenciĝo de ĉiu monato, kaj devas esti pagataj per poŝtmandato aŭ Ĉekbanka transpagilo. Sin turni al la Sekretario, 17, *Hart-street, London, W.C.1.*

REDAKCIO.—Manuskriptojn, k.t.p., oni volu sendi al la Redaktora Komitato, 17, *Hart-street, London, W.C.1.* Tradukantoj antaŭ ol sendi siajn verkojn volu ĉiam certigi, se necese, ĉu la aŭtoro aŭ la originalaj eldonintoj permesas la represigon.

Pri artikoloj la Komitato rezervas al si la rajton korekti la erarojn de stilo, k.t.p. Ordinare oni ne resendas artikolojn neakceptitajn.

ANONCOJ.—Pri anoncoj, sin turni al la Direkcio, THE BRITISH ESPERANTIST, 17, *Hart-street, W.C.1.*—Privataj anoncoj pri Esperantistaj naskiĝoj kaj edziĝoj estas enpresataj po 2 ŝilingoj por kvar linioj.

ENHAVO.

	Paĝo.
La Morto de D-ro Emile Boirac	89
Chronicle—Coming Events	90
Dek-Dua Skota Konferenco	95
Nekrologoj:	
EMILE BOIRAC	89
JAMES MACRAE	95
Al la Internigitaj Belgoj. D-ro W. VAN DER BIEST	96
B.E.A. Candidates for Membership, Examinations, Council Meeting, F.K.I....	96

D-RO EMILE BOIRAC.

KUN la plej granda bedaŭro ni sciigis pri la subita morto la 21-an de Septembro de nia eminenta, alte ŝatata samideano S-ro Emile Boirac, Rektoro de la Universitato de Dijon. Esperantiĝinte en la jaro 1900 li estis unu el la pioniroj de nia afero en Francujo kaj fariĝis la unua Prezidanto de ĝia Lingva Komitato kaj Akademio. Li naskiĝis la 26-an de Aŭgusto, 1851, en Guelma (provinco de Constantine), kaj studadis beletristikon kaj filozofion en Bordeaux. En Dijon li estis profesoro en filozofio kaj energia propagandisto de Esperanto inter siaj samurbanoj kaj universitataj kolegoj.

Ĉe la Unua Universala Kongreso en Boulogne en 1905 li prezidis kaj poste elektigis estro de la ĵus kreita Lingva Komitato. En tiu ofico kaj poste kiel Prezidanto de la Akademio li faris grandegajn servojn al la Esperantistaro, dum multaj jaroj interrilatigante kun takto kaj per plena lingva kompetenteco la Esperantajn spertulojn tra la tuta mondo. Malgraŭ tiu granda tasko kaj siaj universitataj devoj li tamen, tre laborema homo, trovis tempon verki kelke da originalaĵoj kaj tradukoj en Esperanto, interalie: "Monodologio," de Leibniz, "Don Juan," de

Molière, "Perdita kaj Retrovita," "Homa Radiado" en *Internacia Scienca Revuo*, "La Kvara Mago," el la angla

de Henry Van Dyke en *La Revuo*, kaj antaŭ ĉio en 1909-10 tiu monumenta, al la vortaristo utiliga, kompilaĵo la "Plena Vortaro Esperanto—Esperanta Franca," en tri volumoj.

Li sufiĉe bone parolis la anglan lingvon kaj, laŭ siaj propraj vortoj, ĉiam tre akre ĝuadis la anglan literaturon kaj filozofion.

Almenaŭ dufojojn post sia esperantiĝo S-ro Boirac vizitis nian landon; en Junio, 1906, kune kun aliaj francaj profesoroj, kiam li kaptis la okazon konatiĝi kun multaj Esperantistoj en Cambridge kaj Londono, precipe en la National Liberal Club kaj ĉe la subĉiela festo en Earl's Court (Aŭstro-Hungara Ekspozicio); kaj en la sekvinta jaro por la Tria Kongreso en Cambridge. Kun li tiam venis ankaŭ liaj du filoj, nun ho ve! ambaŭ mortintaj por la patrujo, kaj lia edzino, kies subitan morton ni sciigis en la Junia numero. Nun restas sola el la familio lia kompatinda filino, la Fraŭlino Boirac, al kiu ni respektive esprimas la sincerajn kondolencojn de la britaj Esperantistoj kaj de nia gazeto.

D-RO EMILE BOIRAC.

CHRONICLE.

Matter for the Chronicle should be sent to the Editor not later than the 15th of the month, for insertion in the following number. Reports may be in English. Matter for "Coming Events" (which should be as concise as possible) may be sent in up till the 20th. Secretaries, please note Address: 17, Hart-street, London, W.C.1.

COMING EVENTS.

Divine Service in Esperanto will be held on Sunday, November 11th, at 3.15, in Harecourt Church, St. Paul's-road, Canonbury, N.1, when the speaker will probably be Miss Winifred Bothwell.

Lancashire kaj Cheshire Federacio.—La Tria Esperanta Konkursfesto havos lokon en la Urbdomo, Eccles, la 1an de Decembro. La Urbestro, Konsilanto Halls-worth, prezidos kaj bonvenigos la delegitojn. La plej lasta dato por la ricevo de la konkursverkoj estas la 20 de Novembro. Por plenaj sciigoj kaj kondiĉoj skribu al la Sekretario, S-ro J. BIRTWISTLE, 236, Turton-road, Bradshaw, Bolton. Ankaŭ vidu Eccles.

GENERAL.

Russian Trade and Esperanto.—To the Editor of *The Yorkshire Post*.—Sir,—The report of Mr. Sidney Coxon's journey through Russia to investigate British trade relations with that country, which appears in to-day's issue, directs attention to some very important points in regard to the development of Anglo-Russian trade; but, perhaps, none more important than the language difficulty. Apparently Mr. Coxon only sees one remedy for this most serious hindrance to trade, *i.e.*, to learn Russian.

Germany has an unlimited supply of travellers able to speak Russian, because she can draw them from those border towns and districts where German and Russian are spoken side by side. After the War, when the economic rule of buying in the cheapest market must obtain in most classes of the population from sheer necessity, Germany will re-capture her lost Russian trade many years before even a small percentage of our business principals and clerks can compete with them by using the Russian language, which, by the way, is one of the most difficult in Europe to learn, and cannot be properly mastered without residence in the country. Business men in England should ask themselves how long it is going to take to find a sufficiency of travellers and clerks having the requisite knowledge. Russian Chairs, though excellent from other educational standpoints, will furnish little practical help, nor will Chamber of Commerce resolutions produce the men. Moreover, the Russian difficulty is only one of many linguistic hindrances confronting the business world.

It would be easy to say more to the same effect, but I wish rather to present constructive criticism; we get too much of the destructive variety from German theologians and our own busybodies.

There is an infinitely better, saner way, which should appeal to every practical business man who wants to find the cheapest and (above all in view of the object in view, *i.e.*, the immediate capture of Russian connections) the quickest way. Under republican conditions Esperanto is booming in Russia, where even amid the difficulties of the Imperial régime it had made wonderful progress before the War. This simple, absolutely regular, and unambiguous international language can be learnt within three months by anyone of moderate education. Let business men propose to Russian firms with whom they have, or are establishing, relations that after three months all business shall be conducted in Esperanto. In that time all the younger men concerned on both sides could easily master the language; and at the end of the period it will be found that all difficulty in respect to language will have been swept away, and with it the loss of temper, time, money, and

secrecy, which is inevitably incidental to the present unnecessary and out-of-date linguistic muddle which besets the business world, and, in the present connection, prevents the proper development and "capture" of Russian trade.—Yours, etc.,

A. J. ASHLEY (Vicar of Farnley Tyas, Hon. Secretary of the Church Esperantist League).

September 19, 1917.

School Children and Esperanto.—We hear of more and more children learning Esperanto in the public schools. The language is now being taught in Beech-street Council School, Eccles, to 120 children. Green-lane School has an additional contingent of 120, and 40 boys are learning in Holycroft Elementary School, Keighley. Also, says *The Bradford Daily Telegraph*, Mrs. Belfield, Headmistress of the Eastwood Girls' School in that town, has herself become an enthusiastic student, and she has secured the permission of the Education Committee to conduct a class at the school. She has now 110 girl students! It is not every language one could teach at the same time one is learning it, but this is possible with Esperanto, and should facilitate the study of it.

La Eklezia Esperantista Ligo.—La Komitato aranĝis, ke la ĈIUJARA GENERALA KUNVENO okazu en Huddersfield mardon, la 20an de Novembro. La Ĉiuvara Raporto kune kun detala informo pri la kunsidoj estos sendata al Membroj kaj Asociatoj antaŭ la 10a de Novembro. Tiuj Liganoj, kiuj loĝas malproksime de Huddersfield, sed tamen intencas ĉeesti, devus tuj skribi al la Sekretario pri loĝejo aŭ gastigo. Eble estas—sed kompreneble ne estas promeseble—ke oni povos trovi kelkajn gastigemajn amikojn en Huddersfield, kiuj volos gastigi vizitantojn. *Nepre ĉeestu se eble.*

NOVA REGULO.—La Komitato aprobis la novan regulon, proponitan de la Sekretario kaj subtenitan de la Prezidanto, ke "Oni povas nomi Oficistojn kaj Komitatanojn de la ĵus finiĝinta jaro por reelektio sen antaŭa sciigo al la Sekretario; sed ĉiu propono pri elekto de personoj, kiuj ne deĵoris dum la ĵus finiĝinta jaro, devas esti farita formale kaj skribe al la Sekretario almenaŭ dek tagojn antaŭ la Ĉiuvara Ĝenerala Kunveno." Ni petas, ke ĉiu zorgu rimarki tiun regulon kaj memori, ke ĝi estas efektiva rilate al la venonta Kunveno. Tial tiu, kiu deziras nomi novan oficiston aŭ komitatano, devas formale sciigi la Sekretaron antaŭ la 10a de Novembro. Kompreneble la regulo nebligas senzorgan elekton; ankaŭ ĝi provizas al tiu, kiu ne povas ĉeesti, oportunon partopreni en elekto.

LA ENGAZETA BATALADO.—Denove ni petas helpon de membroj, asociatoj kaj amikoj, kiuj entreprenos tra-rigardi konstante unu gazeton laŭ difinita arango kun la Sekretario kaj raporti al li ĉian aludon aŭ artikolon pri Esperanto aŭ pri la ĝenerala lingvodemandado. Ĝis nun nur du-tri proponis helpon! Ĉu Esperantistoj estas tiel mallaboremaj, ke oni ne povas trovi sufiĉe da sindonemuloj por tia simpla—sed, tamen, tre grava—tasko? (Vidu paragrafon pri ĉi tiu afero en la B.E., Oktobro, 1917, p. 84).—A. J. A.

"A Modern Humanity," kaj ĝia dissendado al Instruistoj.—Multaj demandoj alvenis lastatempe por tiuj broŝuroj el diversaj helpantoj, sed restas ankoraŭ aliaj urboj, en kiuj sin trovas bonaj kaj entuziasmaj samideanoj, kies helpon ni ankoraŭ aŭde atendas.

La dua eldono de tiuj broŝuroj estas jam preskaŭ

elĉerpita; rapidu do samideanoj, pli bone baldaŭ ol poste. Ĉiuj demandoj al hon. sek., J. D. APPLEBAUM, 11, Mayville-road, Mossley Hill, Liverpool.

How to Pay Your Subscription.—We hear of one of our Members, who has been able to pay his subscription to B.E. for three years in consequence of "honorarium" received for a short contribution to a magazine. *Al saĝulo sufiĉas aludo!*

New Groups.—We have pleasure in welcoming to our ranks this month two new groups, viz., those in EDMONTON and BOURNEMOUTH. We wish them long life and every success in the propaganda and teaching of our language.

LONDON.

Londona Klubo.—ESPERANTO KAJ KOMERCA REKONSTRUADO.—S-ro A. BARTON KENT, Prezidanto, Societo de *l'Entente Cordiale, Chevalier de la Légion d'Honneur*, faris, Vendredon, la 5an de Oktobro, gravan kaj informplenan paroladon pri Esperanto kaj Komerca Rekonstruado per internacia lingvo; prezidis S-ro Harrison Hill.

Ĉiu nunmilitanta nacio, diris S-ro Barton Kent, kreskigadas grandegajn ŝuldojn, kies vasteco estus paralizinta niajn prapatrojn.

La procentoj de tiuj ŝuldegoj, kiel ankaŭ pogrado la kapitala sumo mem devos esti pagotaj de la nuntempuloj kaj iliaj heredontoj. Tiu neceso bezonos la tutajn fortojn kaj streĉos ĝis ekstremo la monrimedojn de eĉ la plej riĉaj nacioj.

Kiamaniere ni povos provizi tiajn vastegajn sumojn?

La sole ebla rimedo estas, ke ni pligrandigu niajn produktilaĵojn; tion oni ne povas fari neplivastigante samtempe la vendajn sferojn. Estas do, nepre necese, ke ni eltrovu kaj sisteme alprenu la plej novajn, modernajn komercmetodojn. Ni povas produkti en nia Brita Imperio preskaŭ ĉion bezonatan.—Nun el la malmultaj esceptoj estas la materialo bezonata de mia propra firmo por nia brosfabrikado, t.e. haregoj.

Kiamaniere ni povos pligrandigi la komercon de nia lando kaj imperio?

Ni ĉiuj memoras la tro justan plendon ofte diritan kontraŭ la brita komercisto—ke li kutimas resti kontenta je la malnovaj, nemodernaj komercaj metodoj de siaj prapatroj.

"Tio sufiĉis por mia patro; sufiĉos do por mi!" ĉion tian ni devos ŝanĝi.

Ni devos meti niajn komercaĵojn antaŭ la klientoj per lingvoj plene komprenitaj de ili. Ekzemple: presigi katologojn en lingvoj kompreneblaj por niaj klientoj; simpligi kaj internaciigi la ĝenan britan monsystemon, kiel ankaŭ la systemon de mezuroj kaj pezoj.

Mia propra firmo, diris la parolanto, antaŭ ne longe eldonis kaj disvastigis katalogon oklingvan. Unu el tiuj ok lingvoj estas Esperanto.

Nenia nacia lingvo estos akceptita de la nacioj kiel internacia lingvo, kaj ni ne rajtas plendi pro tio; "Kial ne la mia?" ĉiu nepre diros.

Antaŭ ol komenci mian komercan karieron, plue diris S-ro Barton Kent, mia patro sendis min en aliajn landojn por ellerni la lingvojn. La francan lingvon mi lernis en Parizo (mia edzino estas francino), kaj la germanan mi lernis en Leipzig—kaj permesu, ke mi diru, ke mi ne estas inter tiuj, kiuj nuntempe diras "ne necese estas lerni la germanan lingvon."

La italan kaj hispanan lingvojn ankaŭ mi komprenas, kaj al tiuj lingvoj, antaŭ nelonge mi aldonis sufiĉan akiron de la rusa lingvo, por kompreni kaj respondi miajn ruslingvajn leterojn, se nur la sendintoj verkis ilin *tipmaŝine*:—Manskribitan ruslingvaĵon mi ne povas garantii, ke mi ĝis nun komprenas! La Esperantan lingvon mi nun komprenas sufiĉe bone por facile legi kaj skribi ĝin:—kompreni ĝin buŝe, kaj iom paroli.

La akiro de tuta flueco nur estas afero de iom pli da ekzercado; ĉar tiu lingvo estas mirinde simpla, scienca, kaj facila. Mi do estas nova sed entuziasma Esperantisto, kaj jen la motivo. Esperanto, laŭ mia opinio, havas multajn siajn proprajn ecojn: sed la al mi plej grava estas, ke, dank'al ĝia simpleco kaj facila akiro, ĝi bone malfermas la vojon al la lernado de aliaj lingvoj. Ni britoj ĝis nun ne facile akiris aliajn lingvojn, kaj ni hezitas paroli lingvon, kiun ni neperfekte komprenas. Tute ne plaĉas al ni fari erarojn antaŭ tiu, kiu parolas lingvon pli bone ol ni.

La lingvo Esperanto, multe pli facile kaj rapide akirebla ol ĉiu nacia lingvo, prezentas al ni, pro la simpleco de ĝia elparolo, lingvon, kiun ni povas eldiri senhezite. Trovinte, ke ni efektive posedas lingvon, kiun ni povas uzi, ni pli facile entreprenas la lernon de aliaj lingvoj.

"L'appétit vien en mangeant" (la apetito venas per manĝado) diras la francoj.

Tiu eraras, kiu diras, ke Esperanto malhelpas la studadon de aliaj lingvoj. Ĉiu fakto tute neas tiun senfundamentan opinion.

Bedaŭrinde la komercistaro de la mondo ĝis nun ne plene vekigis al la bezono de internacia helpa lingvo. Tamen tiu bezono ekzistas kaj post la milito fariĝos pli kaj pli evidenta. Ekzemple, ne konsilinde estas, ke firmestro subskribu korespondaĵojn, kiujn li ne komprenas. Mi mem tute rifuzas fari tion. Tamen la ekvekiĝa movado jam komenciĝis, kaj espereble post nelonge la komerca mondo pli bone komprenos la bezonon pri helpa lingvo.

Mi estas membro de la direktanta konsilantaro de kelkaj gimnazioj kaj kolegioj, kaj mi jam atentigis la kolegiestrojn pri la utileco de Esperanto kaj klopodis por ĝia enkonduko en la kursaron, ĉar mi estas certa ne nur, ke internacia helpolingvo estas necesa, sed ke la lingvo Esperanto tute kaj bonege plenumas tiun rolon.

Sinjoro BERNARD LONG priparolis la kutimajn argumentojn kontraŭ Esperanto de tiuj skeptikuloj, kiuj parolas tute sen eĉ ia scioto pri la temo. Faktoj estas la plej bonaj argumentoj, kaj tiaj faktoj estas bonege elmontritaj per folieto ĵus eldonita: "Esperanto in Commerce." Esperantistoj do, provizu sin per tiu utila folieto, havebla ĉe B.E.A. La folieto enhavas leterojn de kelkaj komercaj firmoj, kiuj mem spertis la utilecon de Esperanto kiel komerca helplingvo. Interesitoj ankaŭ sin turnu al la Hon. Sek. (Sinjoro S. R. MARSHALL), *Common Commercial Language Committee*, c/o Thos. Cook & Son, Ludgate Circus, London, E.C.4.

Kolonelo POLLEN, C.I.E., LL.D., kiu alvenis dum la vespero, proponis varman dankesprimon al Sinjoro Barton Kent por lia interesoplena kaj konvinka parolado kaj aldonis proprajn spertojn liajn laŭ sia bonkora kaj elokventa maniero.

Fraŭlino O'BRIEN per ĉarma parolo subtenis la rezolucion, kiun la ĉeestantaro unuanime akceptis kaj aklamis.

Sinjoro W. BROWNE (Hon. Sek., Londona Esperantista Klubo) anoncis, ke la dua parolado pri "Rekonstruado kaj Internacia Komercado" okazos en la sama ĉambro, *St. Bride's Institute, Ludgate Circus*, Vendredon, la 5an de Novembro, je la 7a vespere.

Morley College, 131, Waterloo-road, S.E.1.—An Esperanto class has been formed at this College, under the tuition of Mr. H. W. N. Cook.

The first meeting was held on Saturday, Oct. 6, addressed by Mr. Montagu C. Butler, and a good number of students were enrolled.

The fee for the course (of about 26 lessons) is 2s. 6d. for College Students, and 3s. 6d. for others (including entrance fee). The lessons are held weekly, at 7.30 on Friday evenings.

-La B.E.A. Literatura kaj Debata Societo.—Dum longa tempo la spertaj Esperantistoj plendis pri la manko de societo, en kies kunvenoj oni nur parolas Esperanton.

Nun la suprenomata societo donos tiajn kunvenojn al la Esperantistaro Londona.

Ĝi nur permesas la anojn ĉeesti la kunvenojn kaj nur permesas la esperantan lingvon.

La regularo estis presita en la lasta numero de tiu ĉi gazeto kaj estas simpla sed trafa.

La ĉefaj celoj estas :—

(1). Organizi kunvenojn, en kiuj oni diskutos, debatos kaj parolados pri ĉiuj aferoj per Esperanto.

(2). Aranĝi la cirkuladon de artikoloj pri diskutindaj temoj inter la provincaj membroj.

(3). Diskuti kaj kritiki literaturajn verkojn, tradukojn, k.t.p. Kaj helpi al la verkado kaj traduko de aliaj verkoj.

(4). Aranĝi la interŝanĝon de libroj kaj ĵurnaloj, Esperantaj kaj anglaj, inter ĝiaj membroj.

Kunveno okazos ĉe la legĉambro de la B.E.A., 17, *Hart-street, W.C.1*, Merkredon, Novembro 14an je la 7a vespere, al kiu oni invitas ĉiun Esperantiston. Ĉe tiu kunveno oni detale priparolos la funkciadon de la societo.

Mi invitas ĉiun samideanon, kiu rajtas aniĝi, ĉu en Londono, ĉu en la provincoj, skribi al mi por aniĝilo, k.t.p.—**CHARLES H. EDMONDS, Sekretario.**

London Federation.—The **WATFORD** Higher Education Sub-Committee, having very kindly offered to place at our disposal a class-room in the College of Science and Literature (*Public Library, Queen's-road*), our Secretary immediately made the necessary arrangements for conducting a class, and after a distribution of literature, and announcements in the local Press, commenced the course on Tuesday, October 9, with twelve learners.

In addition to this, a local group has recently been formed (under the guidance of our energetic *samideano*, S-ro E. Leigh), meeting every other Friday evening at the Brotherhood Institute, 65, *The Broadway*.

Hope is now entertained that our *Kara Lingvo* has entered on a new lease of life and activity in the Watford district. Local Esperantists will be cordially welcomed at either or both of these meetings, and we trust they will give that support which the movement deserves.—**GEO. H. PARKER, Fed. Sek.**

Muswell Hill, N.10.—W. Campbell Brown, Esq., M.A., F.C.P., etc., Headmaster of the well-known TOLLINGTON (Secondary) Schools at Muswell Hill, has permitted the formation of a class for Esperanto at the school out of the official school hours. The class is held on Saturday mornings from 8.45 to 9.30 at the boys' school, and has made a good beginning with 15 students. Mr. K. H. Shelton, one of our members, is the teacher, and our Councillor, Mr. Goodliffe, has rendered valuable help by contributions of textbooks, etc., and by the offer of two prizes for competitive examination.

Willesden, N.W.—Classes, elementary and advanced, are held on *Tuesdays*, 8 p.m., at Brit. Soc. Party, 148, *High-road, Willesden Green*, and on *Saturdays*, 3.30 p.m., elementary and advanced, at 219, *Church-road*. For full particulars apply to Hon. Sec. at the above addresses.

Wimbledon, S.W. 19.—Por faciligi kaj ordigi la movadon en tiu ĉi regiono oni petas, ke ĉiu Esperantisto, kiu ankoraŭ ne ricevis komunikadon de li, skribu al S-ro A. E. Lee, 198, *South Park-road*.

FIANCIGO.

S-ro NORMAN A. COLLIER, R.F.C., Coventry, al F-ino **BLANCHE E. GRAY**, Noel-park, Wood Green, London, N.

Ilford.—In the Baptist Church Hall, Cameron-road, Seven Kings, a course of lessons was started on October 17 with an enthusiastic membership of 17; it will be continued every Wednesday evening from 7—9; teachers, Miss W. Bothwell and Mr. Wm. Jolly. Those in the neighbourhood who would like to join the class should apply to Miss Bothwell, Sec. of the Ilford Group, 78, *Aldborough-road*.

The **Secretary**, Mr. MONTAGU C. BUTLER, has lately given propaganda lectures at the F.A.U. Camp in OLD JORDANS, BEACONSFIELD, and in EDMONTON, FINCHLEY, HOLLOWAY, MORLEY COLLEGE (*Waterloo-road*), PENTONVILLE, SEVEN KINGS, WALTHAMSTOW, WATFORD, and WOOD GREEN. In at least three instances a class has been formed as a direct result of the lecture, and in others existing classes have gained new recruits. One of these addresses took place in the middle of an air raid, but though a bomb dropped in the adjoining street, the audience remained, and expressed a desire that the lecture should continue without interruption.

The free classes (Elementary and Advanced) in B.E.A. Office, 17, *Hart-street*, are still held every Tuesday at 7.15.

It was hoped that many Esperantists would avail themselves of the offer on p. 85 of the **BRITISH ESPERANTIST**. So far, only one reply has been received.

A list of **songs, postcards, and propaganda leaflets**, on sale at the B.E.A. Offices, may be obtained on application.

ELSEWHERE.

Bolton.—Je la komenco de la vintra sezono ĉi tiu grupo aranĝis publikan propagandan kunvenon en la Borough Hall, je la 26an de Septembro, kiam parolis tre trafmaniere S-ro N. Brown, el Chorley.

Pastro J. F. Heyes, M.A., sekretario de la Boltana Edukada Societo, prezidis, kaj en sia parolado esprimis sian opinion, ke nia lingvo havas nuntempe bonan oportunon helpi en la plibonigo de kompreniĝo inter la nacioj. Li diris, ke multo de la afliktiĝo, malfeliĉego, kaj suferado en la mondo rezultis pro la malkompreniĝo kaj la el tio sekvanta suspekto inter la diversaj nacioj, kaj li ankaŭ komentariis pri la eksperimento de la enkonduko de Esperanto en la Green Lane lernejon, Eccles.

S-ro Brown multe interesis la aŭdantaron per sia parolado. Tiu estis tiel konvinka, ke rezultis multaj demandoj pri kursoj. Rezultate de tiu peno tri elementaj, unu mezgrada, kaj unu altgrada kursetoj nun okazas ĉiun jaŭdon en la Borough Chambers, Corporation-street, la nova kunvenejo de la Grupo.

Ĉe la jara ĝenerala kunveno, kiu okazis antaŭ ne-longe, la sekretario raportis kontentigan saldon, kaj oni antaŭrigardas sukcesan jarlaboron estontan. La oficistaro estas jene:—*Prezidanto*, S-ro J. BIRTWISTLE; *Sekretario*, S-ro W. R. BLOOR; *Kasisto*, F-ino KNIGHT; *Literatura Fakestro*, S-ro J. MILLER.

Bradford.—Dum la pasinta monato okazis tre interes-plenaj kunvenoj. En la malferma vintra kunveno, artikolo legiĝis, verkita de nia prezidanto, S-ro J. A. Calvert, pri la temo "A Real Esperantist." Ĝi elvokis multe da diskutado, kaj tre entuziasmigis la aŭskultantojn. Ĉiunonate estas aranĝita propaganda parolado pri Esperanto kaj neesperantistoj estas invitataj ĉeesti kaj diskuti. La grupkunvenoj okazas ĉiunarde (vidu la kovrilon), kaj se estas izolaj Esperantistoj en Bradford ili estos tre bonvenaj. Dank'al la afableco de la loka Edukada Komitato, kiu pruntedonas senpage ĉambron, kurso stariĝis ĉe la Mechanics' Institute ĉiulunde; la novaj Esperantistoj estas progresemaj kaj entuziasmaj. Detalajn sciigojn plezure donos la sekretario.—E. J.

Brighton and Hove.—The thirteenth annual general meeting of this group was held on October 2, 1917. Although the present circumstances are very unfavourable, the treasurer's report showed that the balance in hand was still satisfactory, being slightly over that of the previous year. The hon. secretary, Mrs. Norton (formerly Miss Eklund), in presenting her report, remarked that, in spite of the troublous and difficult times, the club had been kept fully alive and could hope for a prosperous future; that Esperanto would prove to be the great binding power which will knit the nations together, giving them a means of understanding by the way of a common neutral auxiliary language; that Dr. Zamenhof, the inventor of Esperanto, always had in view the unity and fellowship of mankind by promoting a better and stronger friendly feeling between the nations of the world and the individuals comprising them. "Let us," concluded the hon. secretary, "by our influence and enthusiasm, be always prepared to bring in others to our fold under the Green Star Banner, and be always so convincing in our arguments as to prove that Esperanto is a real living thing, and that in our small way we are working for the good of Humanity, and eager to help others to do the same." The meeting ended with the election of officers and committee for the year 1917-18; the president, Mr. W. R. Richardson, wishing to be relieved after four consecutive years of office, and Mrs. Norton, now residing in Shaftesbury, being unable to continue as hon. secretary, after eleven years of uninterrupted and valuable work for the group. The following were elected officers for the ensuing year, Lieut.-Colonel J. Pollen being unanimously re-elected as hon. president, viz.:—Mr. J. G. Sims, president; Mrs. Norton, Councillor Parry, and Mr. W. R. Richardson, vice-presidents; Miss A. L. Sim, treasurer; Monsieur Ad. Dorlencourt, hon. secretary; Miss E. Dovey, assistant hon. secretary; Mrs. Payne, Rambling Club secretary, Mrs. Sims taking the latter's place on the committee. The classes and weekly meetings were resumed on October 9, several new members joining the group.

Eccles.—The Quarterly Conference of the Lancashire and Cheshire Federation will take place in the Town Hall, Eccles, on December 1, 1917.

The Mayor, Councillor Hallsworth, J.P., will welcome the delegates at 3 p.m. Tea at 5 p.m. Will those who intend to be present kindly bring their own sugar. Tickets 1/6. During the afternoon an Eisteddfod for children will take place. After tea will follow the Federation Conference, and then a concert and dance.

The present is the time to impress the nations with a sense of the greatness of our Movement. Please come in large numbers and help to make the meeting a huge success.

Tickets and further details to be obtained from Miss M. B. Buchan, L.L.A., 24, *Victoria-crescent*, Eccles.—E.H.

Edgware.—La 4an de Oktobro okazis speciala kunveno de la skoltaj, sub la prezido de trupestro Robinson, por aŭskulti paroladon de S-ro T. J. Relf. La junuloj tre entuziasmiĝis en nia afero, kaj S-ro Robinson promesis premion por la plej bona priskribo de la parolado. Oni decidis tuj starigi kurson, kiun partoprenis unue la patrolkondukantoj kaj kelkaj el la plej aĝaj knaboj; poste, la plej lertaj el ili instruos la ceterajn kun la helpo de S-ro Relf. Tiamaniere, post kelkaj monatoj, la tuta skoltanaro de la vilaĝo fariĝos Esperantistoj.

Antaŭ nelonge oni starigis en Edgware, "Bonfaran Societon" ("Edgware Welfare Society"), kies celo estas socie helpi al la enloĝantoj. Ĉiusemajne okazos koncerto, aŭ parolado, diskutado, k.t.p. Dum la venonta monato S-ro Bernard Long, B.A., faros parola-

don pri nia lingvo, kaj sekve de tio ni intencas komenci kurson. Esperantistoj, kiuj loĝas en la najbarajo, kaj deziras fariĝi membroj, estas petataj sin turni al S-ro T. J. Relf, 5, *King's-terrace*, Edgware, Middlesex.

Edinburgh.—La societo komencis la sezonon la 3an de Oktobro per socia kunveno. La prezidanto, Wm. Rae, mallonge parolis bonvenigante la membrojn kaj iliajn amikojn. Proksimume 80 ĉeestis kaj pasigis tre ĝuindan vesperon per koncerto kaj vistrondo.

La 10an de Oktobro S-ro Caw parolis pri la temo "La Amuza Flanko de Sekreta Sciigo." Ĉiumarde vespere F-ino Stewart instruas la elementan kurson kaj ĉiulunde S-ro Harvey instruas mezgradan kurson. Aliaj kursoj stariĝos, sed ili ankoraŭ ne estas aranĝitaj.—G.S.

Glasgow.—On October 1 the Glasgow Society opened the winter session with a large meeting. Our president, Mr. G. Douglas Buchanan, spoke on "Practical Uses of Esperanto," and was followed by Mr. Cedric F. White, who described "A Trip to Esperanto Land" with lantern illustrations. The following four Esperanto classes are controlled by various School Boards, and the teachers are paid. The High School of Glasgow (27), teacher, Mr. W. R. Hall; Whitehill School, Dennistoun (18), teacher, Mrs. E. M. Montoro; Bridge-of-Weir (17), teacher, Miss A. J. MacFarlane; Rutherglen (Stonelaw School), teacher, Mr. J. A. Ferguson, 16 students enrolled, but the number is expected to be much higher. The beginners' class at our society has commenced with 25 students. Mr. White has delivered propaganda lectures at Dennistoun, Bridge-of-Weir, Partick, and Rutherglen, and is to speak at the Masonic Hall, Cambuslang, on November 6, under the auspices of the Cambuslang Co-operative Society. Two other School Boards are considering Esperanto, and the outlook is very encouraging. So far all the instruction is in evening classes, but one School Board is seriously considering the inclusion of Esperanto in the day school curriculum.—F.C.

Hastings.—A public propaganda meeting took place at the Y.M.C.A. Rooms here on October 2, at which Mr. G.R. Marshall was to have spoken on the Commercial Aspects of Esperanto. Unfortunately he was unable to be present; able substitutes were forthcoming in Councillor Clement Hill, who presided, and the President of the local society, Mr. J. J. Boutwood, J.P. There was a good attendance, and much interest was shown. As a result of the meeting, Mr. Turner, the secretary, will be pleased to welcome new members to the classes in Esperanto that are held fortnightly at the Y.M.C.A. Rooms.

We regret to announce that the society has recently suffered a severe loss in the death of one of its oldest members, Mr. J. Macrae, of St. Leonards, which took place on the 9th October. Although an invalid who was confined to his bed for many years, he was a devoted friend to Esperanto, and did much to make the language known. He was well known in the Esperanto world, and few Esperantists came to Hastings without paying him a visit.

Huddersfield.—La ĉiujara kunveno de la ĉi-tiea societo okazis en la Technical College, Queen-street South, Huddersfield, la 13an de Septembro. Ĉirkaŭ 30 membroj kaj amikoj ĉeestis.

La oficistoj por la jaro 1917-1918 elektitaj jene:—*Hon. Prezidanto:* Ald. E. WOODHEAD, M.A.; *Prezidanto:* S-ro W. H. HIRST; *Vic-Prezidantoj:* S-ro E. CROWTHER, F-ino M. GEE, F-ino C. M. E. MARTON; *Hon. Sekretario:* S-ro J. HODSON, 95, *Victoria-road*, Lockwood, Huddersfield.

La grupo kunvenos ĉiujauĉdon vespere en la Technical College, je la 7.45.—J.H.

Leeds.—La nova sezono komenciĝis en Septembro per du propagandaj kunvenoj, unu por knaboskoltoj, la alia por la ĝenerala publiko. Ĉe tiu ĉi prezidis Alderman Fountain, kiu parolis tre simpatie pri nia afero. Specimenaj lecionoj estis faritaj en ĉiu kunveno, kaj deklamoj kaj kantoj montris al la ĉeestintoj la belsonecon de Esperanto. Du kursoj (unuagrada kaj spertula) komenciĝis en Oktobro kun granda nombro da lernantoj. La fideluloj estas multe kuraĝigitaj de nova spirito de simpatio kaj demandemeco, kiu sin montras lastatempe en la urbo. Ni ŝuldas dankon al la Sekretario de B.E.A. por adresoj senditaj de li, el kiuj ni varbis ses novajn rekrutojn.—L. BRIGGS.

Liverpool.—La vintra sezono komenciĝis la 3an de Septembro, kiam okazis malferma kunveno. La 10an la grupanoj donis rakontetojn kaj la 17an kvinminutaj paroladetoj estis sur la tagordo. La 24an S-ro J. G. Baxter legis tre interesan tezon pri "La Movado Esperantista."

Publika Propaganda Kunveno okazis la 27an de Septembro, kiam S-ro C. L. J. Parkinson, M.A., Inspektoro de Lernejoj, venis el Eccles por fari paroladon. Pastro Primavesi prezidis, kaj transdonis al la ĉeestantaro saluton de S-ro Warden, Prezidanto de la B.E.A. S-ro Parkinson diris, ke oni povas esprimi per Esperanto ĉiun nuancon de signifo. Sufiĉan scion por praktika uzado oni povas akiri per trimonata lernado. Esperanto estas arte—*aranĝita* lingvo. La ellernado de Esperanto tre favore influas la studadon de la angla lingvo. Infanoj uzas la anglajn vortojn multe pli inteligente post la lernado de Esperanto. Ĝi larĝigas la spiriton kaj produktas ian viklecon.

Pastro Primavesi diris, ke ju pli oni lernas, des pli granda fariĝas la lernopovo.

La prezidanto kaj S-ro Applebaum respondis al kelkaj demandoj, kaj sukcesa kunveno finiĝis per dankesprimado al S-ro Parkinson kaj kunkantado de "Alvoko."

Multaj geinstruistoj ĉeestis kaj kelkaj aliĝis kurson, kiun ni komencis en la klubejo, 18, *Colquitt-street*.

La ran de Oktobro oni aranĝis amikecan kunvenon. Tiu bonege sukcesis; la ĉeestantaro atingis sepdek kvin. Deklamojn, kantojn aŭ fortepianajn ludojn kontribuis la jenaj: S-inoj Applebaum, Appleton, Krujer, Rowlands; F-inoj E. Daniels, B. Short, Hudson, Fisher, Wraight; S-roj Rosen, Georgeson, Goldblatt; Sec. Lieut. McVey kaj Pastro R. Basil Primavesi. Ĉiuj unuanime deklaris, ke tiu ĉi estas la plej ĝuinda "Amikeca" dum la lastaj kelkaj jaroj.

La 8an de Oktobro ni aŭskultis S-ron J. Alvarez, kiu bone parolis pri "Esperanto kaj la Komercio."

Newbury.—On September 14th Mr. P. J. Cameron addressed the weekly meeting of the Wesley Guild on "The International Language, Esperanto." The audience, consisting of about 50 persons, manifested keen interest in the subject. It is to be hoped that the enthusiasm demonstrated on the occasion will express itself in future action; but in any case such a meeting prepares a popular atmosphere in favour of the international language idea.

Reading.—A propaganda lecture was held on September 25, at the Abbey Hall (by kind permission of Messrs. Sutton and Sons), when an address was given by Mrs. Megaby, of the Lancashire, and Cheshire Esperanto Federation. Mr. C. E. Evans, M.A., Headmaster of Leighton Park School, occupied the chair, and, as a result of the lecture, a class is being held every Wednesday, at 8, in the Abbey Hall Committee Room, under the instructorship of Mr. H. L. Preedy.

Torquay.—La 22an de Oktobro faris tre interesan paroladon en la Teozofia Salono Fraŭlino Mitcalf, lerta Esperantistino, loĝinta antaŭe en Dreseno kaj

nun transloĝiginta al Torquay. Ĉeestis, krom ne-esperantistoj, ankaŭ 4 geesperantistoj, inter ili nia amiko, Ro. Ŝo., kiu diras, ke li neniam aŭdis pli belan disertacion pri D-ro Zamenhof kaj lia lingvo, nek pli facile kompreneblan klarigon pri la gramatiko. La aŭskultantaro sin montris tre entuziasma kaj favora al la Esperanta ideo.

Truro, Cornwall.—In the School of Commerce, 5, Castle-street, Mr. H. Pentecost, the principal, reports that two classes in Esperanto have been started in the Day School with 64 students, who receive two lessons a week. We congratulate the principal, and wish him and his students every success.

Wallingford, Berks.—A class is being held on Sunday evenings, at Turner's Court Farm Training Colony, under the honorary instructorship of Mr. S. Jackson Coleman, 54, *Catherine-street, Reading*, to whom those interested should apply.

York.—La vintra kurso komenciĝis la 6an de Septembro, kiam aliĝis kelkaj novaj anoj. Ni sendis leterojn, broŝurojn, k.c., al ĉiuj lernejestroj en York pri la enkonduko de Esperanto en la unuagradajn lernejojn. Ĉar kelkaj el niaj societanoj estas instruistinoj ni atendas bonan rezultaton. La 8an de Oktobro, laŭ invito de la komitato de la "Poppleton-road Workingmen's Club," S-ro Adamson vizitis la klubejon kaj klarigis la celojn, utilojn, k.t.p., de Esperanto, kun speciala rilato al la interkompreniĝo de la metiistoj diverslandaj. Tiu ĉi estas la plej grava klubo de laboristoj en York, kaj kredeble kurso baldaŭ stariĝos. Kelkaj jam decidis lerni.—W.E.L.

Yorkshire Federation.—A quarterly conference of this federation was held on October 6 at the Keighley Technical Institute. Mr. Joseph Rhodes (president) occupied the chair, and there was a fairly representative gathering from the Yorkshire societies.

The principal subject for discussion was a paper by Mr. J. Merchant, of Sheffield, urging the importance of a closer connection between the five regional federations and the parent Association, the B.E.A. in London. It was felt that, especially at the present time, these federations should be affiliated, because there would probably be a great field for activity after the War, or even earlier, on account of the extent to which the need of an international language had made itself felt among many-tongued armies. It was explained that already five federations had appointed an interfederation committee, which was considering this very point. In the end a resolution, moved by the President, was accepted, urging upon the Council of the B.E.A. the desirability of making the connection closer with the federations, and thus enabling them to act more effectively in various forms of propaganda. Allusion was made to the sanction by the Keighley Education Committee of an experimental class in Esperanto in one of the local day schools. Delegates from other towns, notably Leeds, Bradford, and Huddersfield, reported steps in the same direction, which, unfortunately, had not yet resulted in actual permission being obtained.

Tea followed, and in the evening a well-attended public meeting was held in the assembly hall of the Institute, Mr. James Longton (chairman of the Keighley Education Committee) presiding.

The chairman said that Esperanto had gone through its period of trial and emerged triumphant. It claimed attention because of its simplicity, its avoidance of all the difficulties of pronunciation and grammar, and its universality. It claimed the attention not only of scholars, but also of merchants in the transaction of business. A common knowledge of Esperanto would unite the divided states of the world; unrestricted intercourse would remove erroneous conceptions and misunderstandings which led to estrangement and its

concomitant—war. He hoped the movement would spread rapidly. Keighley, although it was the home of Esperanto in the British Isles, had not been the first to establish a class such as the society had at Holycroft Council School; the honour belonged, he believed, to Eccles. The Rev. A. L. Curry (Vicar of St. John's) was giving his services in the boys' class, and he (the chairman) could assure Mr. Curry that the members of the Education Committee were watching the experiment with a good deal of interest. This class was the first step, and he believed that at Eastwood Council School a movement was on foot for starting a class of girls.

The Rev. A. L. Curry described very interestingly his experimental teaching of Esperanto to boys in Holycroft Council School. The class had been held for six weeks, and he had derived a good deal of pleasure from the work, and had very great hopes of the class. The boys of the class, numbering about 25, gave in excellent style a selection of Esperanto songs, under the conductorship of Mr. W. H. Whitaker (head master of the school).—C.M.E.M.

Press Notices since our last.—*The Times*, *The Daily Chronicle*, *Educational News*, *Finchley Press*, *Christian Commonwealth* (every week), *Woolwich Pioneer*, *Blackburn Weekly Telegraph* (every week, a long and interesting column; that of September 22 contained "The Pros. and Cons. of Esperanto," by our Secretary, Mr. M. C. Butler, a most useful propaganda article, which is being reprinted, and will soon be available for distribution), *Bradford Daily Argus*, *Bradford Daily Telegraph*, *Brighton Herald*, *The Western Mail* (Cardiff), *Coatbridge Leader*, *Dorset County Chronicle*, *Edinburgh Evening News*, *Glasgow Herald*, *Glasgow Evening Citizen*, *Glasgow Evening Times*, *The Bulletin* (Glasgow), *Halifax Evening Courier*, *Halifax Daily Guardian*, *Hastings Observer* (every week), *Huddersfield Examiner*, *Keighley News*, *Leeds Mercury*, *Manchester Guardian*, *Morecambe Visitor* (amusing and striking article on Esperanto as aid to the advertising of progressive watering-places, by Mr. John Merchant, of Sheffield), *Newcastle Chronicle*, *Illustrated Chronicle* (Newcastle) (every week), *The Scotsman*, *Sheffield Daily Telegraph*, *Somerset Guardian*, *Southport Visitor*, *The Two Worlds*, *Watford Post*, *Wiltshire Times*, *Yorkshire Observer*, *Yorkshire Post*, *The Clarion*, *School Government Chronicle*, *Belfast News Letter*, *Cambridge Magazine*, *The Record*, *Shields Daily Gazette*.

In Monthlies.—*The Future* (October). Short leading article and £5 competition for best translation into Esperanto. Also £5 prize for best essay of not more than 500 words on "Which Language should be Adopted for International Intercourse, and Why?"

Por la Internigitoj en Harderwijk.

Mi forte rekomendas la projekton (B.E., pĝ. 86) sendi al Harderwijk por la samideanoj internigitaj la intereseĝan libron, *Travivaĵoj de Ro. Ŝo.* S-ro Bonabo informas min, ke 250 ekzempleroj estas bezontaj. Li bonvole klopodos pri la disdonado; ni sendu al B.E.A., 17, Hart-street, London, W.C.1, po nur ses pencoj, kaj niaj internigitaj amikoj ricevos samtempe plezuron kaj instruon. Jam ni havas monon kaj promesojn sufiĉajn por 128 ekzempleroj:—S-ro Ro Ŝo, £1 10s.; Anoj de Edinburga Grupo, £1; F-ino Beatrice Read, Bath, 2s. 6p.; S-ino Montoro, Glasgow, 1s. 6p.; Amikoj en Torquay, 2s. 6p.; Blackett, E.R., Bath, 2s. 6p.; tuto, £2 19s.

"Kiu tuj donas, tiu duoble donas." Se vi surverŝos sur nin tro da mono, la pliaĵo iros en la kason de Bolingbroke-Mudie'a Memoriga Fondaĵo, por la propagando.—J.M.W., Prez. de B.E.A.

Dek-Dua Skota Konferenco.

Okazis en Coatbridge, la 29an de Septembro, skota konferenco anstataŭante la dekduan nacian kongreson. Ĉeestis samideanoj el Edinburg, Glasgow, Leith, Port-Glasgow, k.c. La malseka vetero malhelpis al la vizitantoj vidi kiajn belaĵojn posedas la granda industria urbo apud Clydeside. Tamen, la kutima bonhumoro de la Esperantistoj ebligis al ĉiuj ĝui la renkontiĝon inter la frataro. Oni bonvole metis je nia dispono la halon de la Carnegie Public Library, kaj unue kunvenis tie la skota konsilantaro sub la prezido de S-ro Wm. Harvey, Edinburg. S-ro Warden raportis, ke ĉirkaŭ 4,000 ekzempleroj de *The Modern Humanity* estis senditaj al lernejestroj en Skotlando, kun tre kontentigaj rezultatoj. Demandoj alvenintaj el ĉiu parto de la lando montris grandan interesiĝon de la profesiaj instruistoj en la al ili nova lingvo Esperanto.

Post komuna tepreno en la Royal Hotel, oni ree aliris al la halo de la biblioteko por la kunveno publika, aranĝita por interesi la lokajn instruistojn kaj aliajn eminentulojn. S-ro Harvey prezidis kaj priparolis la neceson por la enkonduko de Esperanto en la lernejojn. Ni jam havas internaciajn alfabeton, ciferojn, signalojn, k.t.p.; kial ne ankaŭ lingvon? Multe pli valoraj estus la kongresoj internaciaj, se en ili oni uzus la internacian komprenilon.

S-ro Wm. M. Page donis klarigajn detalojn pri la eksperimento en Patricroft, kaj multe interesis la lokajn edukistojn. Li diris, ke estus malutile al geknaboj, kiuj devos forlasi la lernejon, kiam ili atingos nur 14 jarojn, lerni lingvojn krom la nacia kaj la Esperanta.

D-ro Knight, estro de St. James' School, Glasgow, tre vigle parolis por Esperanto, kaj tre amuzis sian aŭdantaron pro la bonhumora metodo prezenti siajn faktojn. Esperanto, li diris, respondas al la bezono de universala gramatiko. Ĝi plibonigas la elparolon, ĉar ĝi unuigas la anglan vokalan sistemon kun tiu de la aliaj nacioj. Esperanto estas la "plej granda komuna mezurilo" de ĉiuj lingvoj. Tre lerta estis tiu ĉi parolo. Ĝi havas duoblan signifon venante de tia konata edukisto. La esperantistoj tenu siajn okulojn sur D-ro Knight! S-ro J. M. Warden, prezidanto de B.E.A., diris, ke se la armeoj kaj ruĝkrucanoj en Eŭropo konus Esperanton, multe malpli de la batalantoj mortus.

S-ino Zhoffer, belgino, Verviers, gratulis esperante la samideanojn pro iliaj humanaj klopodoj, kaj S-ro C. F. White konsilis "propagandi!" "propagandadi!"

Urbestro Lavell dankis al la esperantistoj pro la okazo sciigi pri la internacia lingvo kaj diris, ke la urbkonsilantaro kore helpos la edukadestrojn enkonduki la lingvon en la lernejojn.

F-ino Jane Baird, Edinburg, bone helpis pri la vendado kaj disdonado de propagandaĵoj, kaj ni ŝuldas multe al S-ro R. G. Barr, Glasgow, kiu faris la necesajn lokajn aranĝojn kaj ĉiujn kontentigis.

Nekrologo.

JAMES MACRAE.

Kun granda bedaŭro ni devas sciigi la morton de la supre nomita Esperantisto la 9an de Oktobro en St. Leonards.

En la pli antaŭa parto de sia vivo, S-ro Macrae estis guvernisto en multaj influaĵaj familioj sur la Kontinento, kaj pri tio povis vojaĝadi en multaj landoj. Li estis lerta poligloto kaj funde sciis multajn Eŭropajn lingvojn, tamen ĉiam post sia konatiĝo kun ĝi li restis sindonema admiranto de la lingvo Esperanto kaj de ĝia genia kreinto. Malgraŭ ke la mortinto devis multajn jarojn kuŝi en lito, tio neniel malebligis al li la amikecon

de granda anaro de samideanoj. Kiel Esperantisto li estis tre konata de multaj en nia lando kaj en aliaj landoj faris multe da Esperantaj amikoj, kiuj tre bedaŭros lian perdon.

Kun karaktero tre bonvola kaj helpema S-ro Macrae posedis profunde la amon kaj estimon de ĉiuj lokaj Esperantistoj, kiuj sentas ke ili perdis karan amikon, kaj la Movado plej ŝatatan subtenanton.

Ĉe la enteriga Diservo en la preĝejo, kie estis multaj samideanoj, la Pastro W. E. Shaw faris legaĵon el la Nova Testamento en Esperanto, kaj lia malnova amiko, S-ro J. J. Boutwood, J.P., ĉe la tombo diris en Esperanto la lastajn adiaŭajn vortojn.

Al la Internigitaj Belgoj.

En la Oktobro numero de B.E., mi legas komunikaĵon de la "Asocio de la Belgaj Geesperantistoj," ĵus fondita de miaj samlandanoj en Holando.

Kiel prezidanto de la Belgaj samideanoj nun loĝantaj en Britujo, mi deziras grandan sukceson al la nova Asocio. Mi tamen devas fari amikan protesteton kontraŭ la frazo: "Ankaŭ ni volas, ke kiam ni estos hejme, la Asocio pligrandiĝu, kunigante ĉiujn gebelgojn sub la sankta signo de l'Espero." La anoj de l'Asocio, kiuj estas novearbitaj Esperantistoj, sendube ne scias, ke ekzistas agema *Belga Ligo Esperantista*, fondita en 1903 kaj prezidata de nia amata samideano Witteryck; kaj post nia triumfa realveno en Belgujo, sendube ĉiuj anoj de la Asocio plenumos sian Esperantistan devon, farigante anoj de la B.L.E., kaj propagandante por ĝi.

Do, al la simpatiindaj geanoj de la "Asocio de la Belgaj Esperantistoj," bonan sukceson, kaj ĝis agrabla konatiĝo en la *Belga Ligo!*—D-ro W. VAN DER BIEST.

51, West Ferry-road, London, E.14.

The British Esperanto Association (Inc.).

EXTRACT FROM RULES.—"If no objection shall be lodged within fourteen days, the Secretary shall inform the candidate that he is admitted as a member."

CANDIDATES FOR MEMBERSHIP.

REGINALD F. ARDEN, 2, Longley-road, Harrow; Dr. WM. VAN DER BIEST, 51, West Ferry-road, E.14; JOHN SMITH CLOUGH, 62, Guildhall-street, Folkestone; CECIL FRITH, 28, Medburn-street, N.W.1; PAUL B. GAMBLE, 20th Reserve Bn., Bramshott; Miss ADA M. HODGSON, 8, Lifford-avenue, Ballinacurra, Limerick, Ireland; CHARLES E. NEILD, 15, Loveday-road, W. Ealing; Mrs EMMA L. OSMOND, 36, Hanley-road, N.4; Sergeant HAROLD PEARCE, 201534, 9th Sect., B Coy., 2/5 D L.I., Bth. Med. Ex. Force, Salonica Army; ROBERT A. RIDER, 540, High-road, E.11.

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION.

A. E. CLAYTON, Grangemouth, Scotland.

PASSED ADVANCED EXAMINATION.

A. S. WHITE, Bournemouth.

* Denotes that the candidate has passed with distinction.

Fako de Korespondado Internacia (F.K.I.).

Sub tiu ĉi rubriko oni enpresas malgrandajn anoncojn de tiuj el niaj legantoj, kiuj deziras korespondadi kun alilanduloj. Ĉiu anoncanto devas pagi ses pencojn (25 spesdekojn) por trilinea enpresaĵo kiel sube (pli ol tri linioj po tri pencoj por ĉia komencita linio); ĉiu MEMBRO de la Asocio havas la rajton fari unu enpresaĵon senpage. *Bonvolu skribi legeble, rekte al la Redakcio.*

835. **New York (N.Y.) Usono.**—Armand B. Coigne, 2,633, *Creston-avenue, Fordham, New York City.* Korespondos nur letere rilate al la psikologio, nervo- kaj cerbo-ralsanoj, postmortaj fenomenoj, psikismo. Ankaŭ deziras helpantojn en intern. So. por studi tiajn aferojn. P.k.- kaj p.m.-kolektantoj ne ricevos respondon.

844. **Les Tourelles par Orléans (Loiret) Francujo.**—S-ro Félix Marcel, 30me Section, T.M. 1402, deziras anglan korespondanton, kiu akceptos interŝanĝe p.kartojn kaj leterojn.

845. **Tonquin (Seine et Marne) Francujo.**—S-ro André Mouthuy, juna soldato kvarfoje vundita, lernanto de la angla lingvo, deziras korespondadi Esperante kaj angle kun helpema anglo.

846. **Rosario (Santa Fé) Argentina Respubliko.**—S-ro Leovigildo del Pagoe, San Martín 925, deziras korespondadi kun ĉiulandaj samideanoj por ricevi pruvojn pri la propagando kaj realeco de nia afero.

Council Meeting, B.E.A.

Held at the offices of the Association on Monday, October 15, at 6 p.m. Fifteen councillors were present, and Mr. J. M. Warden, of Edinburgh, occupied the Chair. The Secretary having read the Minutes of the previous meeting, and the Hon. Secretary reported on the finances of the Association, other items of business were discussed as follows:—

Guarantee Fund.—The President reported that the replies received to the circular sent out in July showed a strong feeling in favour of the new system therein proposed. The principle of an absolute guarantee was accordingly agreed to.

The Council further decided (a) that it should be stated that for the current year a guarantee of £300 should be required, and (b) that a guarantor should be allowed the option of making his guarantee continuous from year to year until notice of withdrawal.

Increased Charge for Books.—A proposed "war increase" of ten per cent. on the cost of most books, as recommended by an Executive Meeting held on the 12th October, was unanimously agreed to.

Lilio, an original novel by Miss Sinotte, of Melbourne. It was decided to publish this week, subject to the approval of the Censor Sub-Committee.

The Federations.—A resolution was read from the Yorkshire Esperanto Federation, in which it was urged that the Federations should be in closer relations with the B.E.A. The following resolution was carried unanimously:—

"That the Council of the B.E.A. thank the Yorkshire Esperanto Federation for their resolution. They wish to express their appreciation of the valuable labours of the Federations in the propaganda of Esperanto, and concur in the desire for more effective co-operation and for the official recognition and, if possible, affiliation of the Federations. The Council accordingly invite the Federations to formulate for their consideration a scheme to this end."

Notice is hereby given that the next meeting of the Council will be held on Monday, November 19, 1917, at the Offices of the Association, 17, Hart-street, London, W.C.1, at 6 p.m., and the following meeting on Monday, December 17, at the same time and place.

AGENDA.—Financial Statement.—Zamenhof Memorial Meeting.—Portrait of Zamenhof.—Correspondence and other business.

MONTAGU C. BUTLER, Acting Secretary.

The Examinations Committee begs to announce that on Monday, Dec. 10, at the offices of the Association, 17, Hart-street, London, W.C., will be held an *Examination for the Preliminary Certificate*, at 6 p.m., and on Tuesday, Dec. 11, an *Examination for the Advanced Certificate*, at 5.30 p.m. Candidates should intimate as soon as possible their intention to be present.

847. **Paiyagala (North Ceylon).**—F-in P. D. A. Paul deziras^s interŝanĝi p.kartojn, p.markojn, leterojn. k.t.p. Preferataj estas^s neskribitaj kaj nestampitaj p.kartoj senditaj en koverto. Tuj respondos.

848. **London, N.3 (Anglujo).**—S-ro J. Blaikie, F.B.E.A., 15, Church-crescent, kondukas poŝtmarkan vendejon por la helpo de Kristanoj Misioj en Hinujo kaj Hindujo. Li petas donacojn de markoj kaj sendos aprofoliojn al kolektantoj. Li ankaŭ deziras interŝanĝi markojn kun Esperantistoj.

849. **St. Andrews (Fife) Skotlando.**—S-ino Cunningham, 1, Greenside-place, deziras korespondadi kun Esperantistinoj loĝantaj en Svedujo aŭ Finnlando.

850. **Revel (Rusujo).**—S-ro N. Agr. nomof. Zuisental, 17, deziras interŝ. signojn de skotaj filantropiaj kolektadoj.